Kuusalu Keskkooli ainekava põhikoolile

Ainevaldkond: keel ja kirjandus	Õppeaine: kirjandus
Kooliaste: III	Klass: 8. klass

Õppe- ja kasvatuseesmärgid:

Õpetusega taotletakse, et õpilane:

1) süvendab oma arusaama kirjandusest kui kultuuri- ja kunstinähtusest, selle rollist identiteedi kujundamisel ja ühiskonna mõtestamisel, tunneb ning väärtustab rahvuskultuuri traditsioone ja pärimust;
2) arendab oma loovvõimeid, jutustamis- ja esitamisoskust, kirjutab eakohasel tasemel ja keeleliselt korrektseid kirjeldavas, jutustavas ja arutlevas laadis ning eri žanrites tekste, väljendab ja põhjendab oma arvamust nii suuliselt kui ka kirjalikult;
3) leiab, hindab kriitiliselt ja kasutab otstarbekalt eri allikates ja keskkondades pakutavat teavet, arvestab teabe kasutamise ja avaldamise head tava ning õiguslikke sätteid;
4) õpib mitmekülgsemalt ja sügavamalt tundma ilukirjandusteose poeetikat, analüüsib teose süžeed, tegelasi ja olustikku, märkab kompositsiooni erijooni ning arutleb käsitletud probleemide ja väärtuste üle, tõlgendab kujundlikku keelt ja rikastab oma sõnavara;
5) loeb, analüüsib, tõlgendab ja mõistab nii eakohast noortekirjandust kui ka eri žanrites eesti ja maailmakirjanduse klassikat, loeb luule-, proosa- ja draamatekste, arendab oma lugemisoskusi;
6) rikastab lugedes oma mõtlemis- ja väljendusoskust, täiendab enda kultuuri- ja kirjandusteadmisi, kujundab esteetilisi hoiakuid ja eetilisi tõekspidamisi.

Õppeaine kirjeldus:

Kirjandusõpe arendab õpilase lugemis-, mõtte- ja loomevõimet. Ilukirjanduse ja rahvaluule lugemine kujundab esteetilisi ja eetilisi hoiakuid ning toetab isiksuse ning hoiakute kujunemist. Kirjandusõppes eelistame lugemist, kirjutamist ning tekstidega toimetamist frontaaltööle. Arendame eneseväljendusoskust nii suuliselt kui kirjalikult ja toetame õpilase motivatsiooni lugemisel. Õpilased loevad nii ilukirjandusteoseid kui tarbetekste, mis meid ümbritsevad ja millega kokku puutume.
Kirjanduse väljendusvahendeid õppides jõuab õpilane teose terviku mõistmiseni, arendab interpreteerimis- ja sünteesivõimet ning suhestab ennast eluliste teemade ja karakteritega. Põhikooli kirjandusõpetuse põhieesmärk on tekstianalüüsi ja -tõlgendamise oskus, mis nõuab kirjanduse poeetika tundmist. Teoste valikul arvestatakse kunstiväärtust, humanistlikku suunitlust, aktuaalsust, eakohasust ning kultuurilist järjepidevust. Lugemisvara hõlmab eesti ja maailmakirjandust ning erinevaid žanreid. Kohustuslik on lugeda vähemalt nelitervikteost, mis on õpilase enda valida, õpetaja suunamisel.

Õppesisu:	Õpitulemused:
Õpilane: • Õpilane loeb kohustusliku kirjandusena neli raamatut, mille valib õpetaja juhendamisel ja soovitustel;	Õpilane: • loeb eri liiki ja žanris kirjandusteoseid, sealhulgas tüvitekste, või nende katkendeid nii eesti kui ka maailmakirjandusest,

• õpilane loeb katkendeid tüvitekstidest, et hoida kultuurilist järjepidevust; • loetakse eri žanrites kirjandust, nii proosat, luulet kui draamat; • valib endale sobiva lugemisviisi, et lugeda efektiivselt; • loeb kultuuri, kirjanduse ja aimevaldkonna tekste ning kasutab neid ära tunnitöös vajaliku algallikana; • võrdleme eesti kultuuriruumist pärit tekste maailmakultuuriga; • loeme murdetekste ning tutvume sisekultuuriga; • kirjutab enda kultuurikogemuste põhjal nii arvamuslugusid kui kogemuslugusid; • tutvume nii kirjaliku, helilise kui visuaalse pärimusega nii Eesti kui kohalikuga; • tutvume eesti teatri- ja kinokultuuri ajalooga kirjalikest allikatest ning visuaalsetest allikatest; • kirjutame rahvaluulet; • loetleme erižanrite tunnuseid ja lahterdame raamatud žanritesse; • loeme luulet ning tõlgendame seda eakohaste võimetega; • tutvume luuletehnikatega ning luule ehitusega; • põhjendame enda kohustusliku kirjanduse valikut ja tutvustame selle raamatu autorit ja raamatut ennast; • kirjutame teksti kohta kokkuvõtteid, märkmeid ja toome välja olulisemad punktid; • tutvume teoste põhjaga, kirjutame konflikti ning otsime teoses oluliseima; • teeme karakterikaardi ja analüüsime teda hea ja halva spektril. Toome välja tema suhted teiste tegelastega; • järjestame loo sündmuseid loogilises järjestuses nii enne kui pärast lugemist; • kirjutame omaloomingulisi töid õpitud žanrites; • kirjutame nii kirjeldavaid, jutustavaid, kui reflekteerivaid tekste;	analüüsib ja tõlgendab vähemalt nelja loetud tervikteost; • loeb ladusalt ja mõtestatult, kasutab iseseisvalt lugemise eesmärgist ja teksti liigist lähtuvaid lugemisviise ja -mudeleid, hindab oma lugemisoskust ning juhib oma lugemisprotsessi; • loeb kultuurivaldkonnaga seotud aime- ja meediatekste, leiab, hindab kriitiliselt ja kasutab otstarbekalt eri allikates ja keskkondades pakutavat teavet, arvestab teabe kasutamise ja avaldamise head tava ning õiguslikke sätteid; • tunneb eesti kultuuri erijooni ning vahendab oma kultuurikogemust, väärtustab nii oma- kui ka maailmakultuuri ja selle mitmekesisust; • selgitab pärimuse olemust, toob näiteid mineviku ja tänapäeva pärimuskultuurist ning oma kodukohast; • kasutab rahvaluule elemente suulises ja kirjalikus tekstiloomes; • eristab ilukirjanduse põhiliike ja peamisi žanre, nimetab nende tunnuseid ja toob näiteid; • leiab endale sobivat lugemisvara, põhjendab oma valikut, tutvustab loetud raamatut ja selle autorit, jagab oma lugemiskogemusi; • toob esile luuletuse temaatilisi ja lüürilisi erijooni, märkab keele- ja vormikasutuse iseärasusi, mõtestab lahti luuletuse kujundlikkust ja avab selle tähendusi; • nimetab teose teema, arutleb selle põhisündmuste, kesksete probleemide, põhjuse ja tagajärje seoste üle, sõnastab teose peamõtte; • teeb kokkuvõtte teose süžeest, põhjendab loo tegevusaja ja -koha valikut, iseloomustab ja võrdleb

• kirjutame proosat, luulet, draamat ja tarbetekste; • anname tagasisidet teiste töödele nii suuliselt kui kirjalikult; • jutustame ümber tekste, tehes nendest pidepunktidega kava; • jutustame ümber kaasõpilase loo; • võrdleme ühe teose filmi, lavastust ja trükiteksti; • otsime tekstidest erinevaid kirjandusvõtteid ning luulevõtteid.	tegelasi, analüüsib tegelastevahelisi suhteid ja nende väärtushoiakuid; • analüüsib kirjandusteose vormivõtteid ja kompositsiooni, seostab neid teose sisuga; • rikastab oma sõnavara, otsib teavet tundmatute sõnade ja väljendite ning loetu tausta kohta; • kirjeldab kirjandusteosele omast keelekasutusviisi, tunneb ära peamised kõne- ja lausekujundid, sh epiteet, isikustamine, võrdlus, metafoor, kordus ja siire, tõlgendab kujundite tähendust ja rolli tekstis ning kasutab neid tekstiloomes; • võrdleb kirjandusteost ja selle põhjal valminud lavastust või filmi; • kirjutab erinevaid omaloomingulisi töid, sealhulgas kirjeldavaid, jutustavaid ja arutlevaid tekste; • hindab suulises ja kirjalikus väljenduses korrektset keelt ning järgib nii käsikirjaliste kui ka digitaalsete tekstide vormistusnõudeid; • osaleb arutelus, väljendab selgelt ja sobival viisil oma põhjendatud seisukohti, annab ja kuulab tagasisidet, võtab arvesse teiste seisukohti, teeb koostööd; • koostab ja esitab loetud teose, mõne kultuurinähtuse või oma kultuurikogemusese põhjal ettekande, kasutab selleks esitlustarkvara; • kasutab tekstianalüüsis õigesti kirjanduse põhimõisteid.